

111837 - Bir kimse, (uykudan uyandıktan sonra) uykusunun derin olup-olmamasından şüpheye düşerse, abdesti bozulur mu?

Soru

Ben, sitenizde (36889) nolu sorunun cevabını okudum ve derin uykunun abdesti bozduğunu öğrendim. Ben, trenle veya otobüsle yolculuk yaparken uyuya kalıyorum. Daha sonra bu uykunun derin olup-olmadığından şüpheye düşüyorum. Bu uykuyla benim abdestim bozulur mu?

Detaylı cevap

Bir müslüman abdest aldıktan sonra, abdesti bozan bir şeyin meydana geldiğini yakînen bilmedikçe bu abdestin bozulduğuna hükmedemez. Sadece şüphe etmekle -bu konuda şüpheniz kuvvetli olsa bile- bununla abdesti bozulmaz.

Nitekim Abdullah b. Zeyd'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

أَنَّ شَكَاَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّجُلُ الَّذِي يُحَيِّلُ إِلَيْهِ أَنَّهُ يَجِدُ الشَّيْءَ فِي الصَّلَاةِ، فَقَالَ: لَا يَنْفَتِلُ أَوْ لَا يَنْصَرِفُ حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا أَوْ يَجِدَ رِيحًا. [رواه البخاري ومسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e, namaz sırasında birşeyler hissettiği duygusu gelen (dübüründen koku veya ses çıktığı/yellendiği kendisine hayal edilen) kişinin durumundan şikâyette bulunulunca o şöyle buyurmuştur:

- (Dübüründen) bir ses işitmedikçe veya bir koku hissetmedikçe namazı bırakmasın."

(Buhârî; hadis no: 137. Müslim; hadis no: 361)

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

"... bir ses (yellenme sesi) duymadıkça veya bir koku hissetmedikçe (kendisinden yel çıktığını hissetmedikçe yeniden abdest almak için) sakın mescitten çıkmasın."

Sözünün anlamı; yani ikisinden (yani ses veya kokudan) birisinin varlığının bilinmesidir. Müslümanların icmâi ile yellenme sesinin işitilmesi veya kokusunun hissedilmesi şart değildir."

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- devamla şöyle demiştir:

"Bu hadis, İslâm dîninin esaslarından birisi ve fıkıh kâidelerinden büyük bir kâidedir. O da şudur: Aksi bir durum belli olmadıkça bir şeyin aslının kalıcı olduğuna (abdestli olduğuna) hükmetmektir. Sonradan meydana gelen şüpheli durum bir şeye zarar vermez.

Bunlardan birisi de yukarıdaki hadisin geçtiği meseledir. O mesele de şudur:

Her kim, abdestli olduğundan emîn olur da abdestinin bozulup-bozulmadığından şüpheye düşerse, abdestinin kalıcı olduğuna hükmetmesidir. (Yani bu kimsenin abdestlilik durumunun devam etmesi ve abdestinin bozulmamış olmasıdır.) Bu şüphenin namaz sırasında veya namazın dışında meydana gelmesi arasında hiçbir fark yoktur. Bu, hem bizim, hem de gelmiş- geçmiş ve halihazırdaki bütün âlimlerin görüşüdür...

Arkadaşlarımız (Şâfiî âlimleri) şöyle demişlerdir:

Abdestin bozulup-bozulmaması konusunda iki türlü ihtimalli şüphenin aynı oranda olması veya ikisinden birisinin daha üstün gelmesi veya ikisinden birisinin zannında ağır basması arasında fark yoktur. Bu sebeple bütün durumlarda yeniden abdest alması gerekmez.

Uykusunun derin olup-olmadığından şüphe meydana gelirse, bununla abdesti bozulmaz.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Yelin çıkıp-çıkmadığından şüphe edilen uyku ile abdest bozulmaz. Çünkü abdestlilik durumu, yakîn ile sâbittir. Yakîn ise şek ile ortadan kalkmaz." (Mecmû'ul-Fetâvâ; c: 21, s: 394)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.